

KAPITTEL 1

Omsider i ro

Det hadde vært travle reiseår for apostelen Paulus. Tre store misjonsreiser hadde han gjennomført. Hver reise hadde krevet mye av ham. Selv hadde han ikke spart seg. Dag og natt hadde han vært opptatt med å spre evangeliet, bygge menigheter og følge opp disse. I tillegg hadde han langt på vei livnært seg og medarbeiderne sine gjennom sin egeninnsats som teltmaker. Hele veien hadde han opplevd press og forfølgelse. Han var til dels blitt jaget fra den ene byen til den neste, og hvor han kom, hadde budskapet hans ganske snart provosert ikke minst de lokale jødene så kraftig at han stadig var blitt truet på livet.

Det hadde ikke skremt ham. Han hadde ufortrødent gått videre i oppdraget Gud hadde gitt ham som hedningenes apostel. Nå syntes hans tid i den østlige delen av Romerriket å gå mot slutten, og dermed vendte han ansiktet mot vest. Ifølge Romerbrevet var han ved slutten av sin tredje misjonsreise i gang med å planlegge en fjerde reise til Spania, men først skulle han overbringe en kjærlighetsgave samlet inn av menighetene i Hellas og Lilleasia til modermenigheten i Jerusalem, Rom 15,23–29.

På veien til Jerusalem mottok han en rekke varsler som sa at det ventet trengsler lenger framme, men det stanset ham ikke. Tilbake i Jerusalem for å overbringe gaven ble han gjenkjent på

tempelplassen og nesten lynsjet før romerske soldater klarte å berge ham. Det medførte fengsling og forhør – og anslag mot livet. Derfor ble han overført til fengselet i den romerske regentbyen i Israel, Cæsarea ved havet.

Her ble han sittende fengslet de neste to årene. Han var egentlig uskyldig, men den romerske landshøvdingen håpet å få penger ut av ham og slapp ham derfor ikke fri. Sannsynligvis for å få bevegelse i saken appellerte han omsider til keiseren. Det innebar at han måtte møte for den keiserlige domstolen i Roma. Han ble overført dit via en dramatisk reise som vi kan lese om i Apg 27–28. Framme i Rom ser det ut til at det tok sin tid før saken kom opp.

Dermed er Paulus omsider i ro, først i Cæsarea og siden i Roma. I stillheten synes det som om Gud har møtt ham på nytt og igjen latt ham se inn i evangeliets herlighet. Som Moses på fjellet fikk se det Gud hadde planlagt, 2 Mos 24,12; 25,40, slik blir Paulus tatt inn i Guds store planrom og får se Guds evige planer, men ikke bare det. Han får også se hvordan Gud har virkeliggjort dem, blant annet gjennom den tjenesten Paulus selv har stått i og fortsatt står i. Det er en utrolig opplevelse. Perspektivet er fra evighet til evighet, langt ut over hva et lite menneske kan fatte.

Det er ikke nytt for ham. Han har sett det før, helt fra Jesus møtte ham ved Damaskus og første gang åpenbarte sin frelsesplan for ham. Men det virker som om han har fått et fornyet syn på det Gud gjør, og som han selv står midt oppe i. Gud er i gang med å bygge seg en bolig, et levende tempel av alle de som tror på ham. Der vil han bo i hele sin fylde og evige herlighet. For Guds folk betyr det at de omsider vil få del i Guds evige løftesland og et liv som åndelig talt flyter med melk og honning slik løftet lød til Israel i den gamle pakt. Herligheten overgår alt som tenkes kan,

og Paulus har en viktig funksjon i byggingen. Han er utvalgt til å være hedningenes apostel.

For oss som lever så lenge etter aposteltiden, synes det selvsagt at frelsen i Kristus er for oss. Det var det absolutt ikke for de første kristne. Jødene var Guds utvalgte folk, og til dem hadde Gud gitt sine løfter. Med dette folket hadde han sluttet sin pakt. Til dem hadde han gitt omskjærelsen som tegn på pakt. Og til dette folket kom den Messias Gud hadde lovet, Jesus. Men i forlengelse av Jesu død og oppstandelse åpenbarte Gud en hemmelighet som så langt hadde vært skjult: At også hedningene, ikke-jødene, skulle få være en del av Guds frelsesplan.

Det var nok antydning i løfter i Det gamle testamente, men det var ikke gjort klart hvordan det skulle oppfylles. Nå viser det seg at vi som før sto utenfor Guds pakt, løfter og rike, i Kristus er kommet nær til og blitt en del av Guds folk. Det er som om Paulus ikke kan få understreket det sterkt nok. Ikke-jødene er ikke et B-lag i menigheten, men med på like fot med de jødene som tror på Jesus. Alle er vi elsket og inkludert i Guds veldige planer.

Det er dette apostelen deler i Efeserbrevet. Det kan ikke annet enn utløse lovsang og jubel, slik vi møter den i innledningen til brevet. Men det skaper også bønn om at det Gud har satt i gang, må fullføres etter Guds gode vilje. Apostelen inviterer oss inn i det han har sett, for å gi oss del i undringen og lovsangen til Guds ære. Det er overveldende.

Her trengs stillhet og ro også for oss som lar oss invitere inn i det apostelen har sett. Efeserbrevet er ikke et brev til hastig gjennomlesning, men til stadig ny fordypelse under bønn om at Gud må åpne øynene våre så vi ser. Her er så mye å se. Her er perspektiver som går langt ut over alt som hører denne skapte verden til. Her er en fylde av velsignelse som bare evigheten kan utfolde. Og

i sentrum av det hele står Sønnen, Jesus. Han er hjertet i Guds evige planer, og det er når vi ser hans herlighet, at vår herlighet blir synlig.

Derfor velkommen inn i et nytt møte med ham gjennom dette velsignede brevet som skildrer den enkelte kristnes og det kristne fellesskaps rikdom på en enestående måte. Se Guds herlighet i Kristus, la deg fylle av Guds Ånd, og la lovsangen og undringen fødes i deg til Guds ære.

Som navnet sier, er Efeserbrevet sendt til menigheten i Efesos, men neppe bare til den. Det er oppsiktsvekkende at brevet ikke inneholder en eneste personlig hilsen til mennesker i Efesos der Paulus for ikke så lenge siden tilbrakte nesten tre år. Når vi ser alle de hilsenene han sender i mange av sine øvrige brev, burde vi ventet at han hadde gjort det samme i Efeserbrevet. Hvorfor mangler de? Sannsynligvis fordi brevet er et rundskriv til flere menigheter i Lilleasia, ikke bare til menigheten i Efesos. I noen av de eldste håndskriftene til brevet mangler ordene i 1,1: «i Efesos».

I Kolosserbrevet som er skrevet og sendt samtidig med Efeserbrevet, ber Paulus menigheten om å dele brevet den har fått, med menigheten i Laodikea, Kol 4,16. Samtidig har denne menigheten fått et brev som menigheten i Kolossæ må lese. Kan det være Efeserbrevet? Vi vet det ikke, men det er ikke umulig.

Efeserbrevet er blitt kalt for «kirkebrevet» blant Paulus' brev. Det handler om menigheten som fellesskapet av Jesus-troende jøder og ikke-jøder. Sammen er de gjenstand for Guds nådegjerning i Kristus, kalt til å leve ut nåden både i menigheten og i verden. Hva er da mer naturlig å skrive om enn kirken, hvis brevet er beregnet ikke bare på én, men på en rekke menigheter? Samtidig umuliggjør

det personlige hilsener. Da måtte han ha hilst til alle han kjenner i alle menighetene. Det går ikke. Dermed dropper han hilsenene og vender seg bare til de hellige, de troende i Kristus Jesus.